

Afnotarettur keyptur

Tillögur fulltrúa Kvennaframboðsins í borgarstjórn síðan núverandi kjörtímabil hófst 1982 hafa skipt mörgum hundruðum og hafa snert því sem næst alla málaflokka sem borgarstjórn lætur sig varða.

En engin allra pessara tillagna hefur vakið jafnmikla athygli og sú er Kvennaframboðið flutti á fundi borgarstjórnar í síðustu viku bess efnis að borgarstjórn hætti við að kaupa „rétt a notkun nafns, titils og framkomu Miss World 1985“. (Orðalagið er fengið beint úr kaupsamningnum sem var til umræðu á fundinum.) Það er mér til marks um skrýtið mat fjölmíðla á fréttinæmi atburða að einmitt sú tillaga skuli fá mesta umfjöllun dagskráliða á fundi þar sem verið var að ákveða hvernig sameiginlegum sjóði allra Reykjavíkinga skuli varíð þetta ár, – hvorki meira né minna!

Samningurinn

Á nefndum borgarstjórnarfundi (þ. 16. jan. sl.) lá fyrir að samþykka, eða ekki, samning á milli samtaka sem nefna sig ÁTAK annars vegar og fyrtækisins Miss World (Jersey) Ltd hins vegar. Inntak samningsins skýrir sig best með tilvitunum í hann:

„1. Nafnið ÁTAK í samningi þessum þýðir samtök eftirlinna aðila: Ferðamálaráð, Flugleiðir hf., Samstarfsnefnd um ferðamál í Reykjavík, Félag íslenskra iðnrekenda, Söluðstöð hraðfristihúsanna og Sölusamband íslenskra fiskframleiðenda.

2. ÁTAK greiði Miss World (Jersey) Ltd £38.500 fyrir rétt a notkun nafns, titils og framkomu Miss World 1985, ungfrú Hólfríðar Karlsdóttur, í auglýsingaskyni fyrir ÁTAK í myndum og máli tímabilið 1.

janúar til 1. eða 15. nóvember 1986.“

Fulltrúar Kvennaframboðsins báru á borgarstjórnarfundinum fram tillögum þess efnis að hætt yrði við þessa samningsgerð. Gæti borgarstjórn ekki samþykkt þá tillögum bárum við aðra fram til vara þess efnis að samningnum yrði vísað til umsagnar Jafnréttisnefndar Reykjavíkur. Báðar voru pessar tillögur felldar og samningurinn sjálfur samþykktur með öllum atkvæðum Sjálfstæðisflokkssins og atkvæðum Kristjáns Benediktssonar (Frams.) og Sigurðar E. Guðmundssonar (Alþfl.). Það kom mér ekki svo mjög á óvart að fyrri tillagan var felld en mig furðar að ekki var einu sinni vilji fyrir því að leita á líts Jafnréttisnefndarinnar eða bíða umsagnar Jafnréttisráðs á samningum.

Brot á lögum

Í jafnréttislögunum frá því þ. 28. júní 1985 segir í IV. kafla, 11. gr. „Auglýsandi eða sá, sem hannar

telja annað. Jafnréttisráð eitt getur úrskurðað hér um.“

Afstaða Kvennaframboðsins til umrædds samnings byggist á túlkum þess á lögum um jafnrétti og á því að hvað sem líði lögum sé það ekki sæmandi fyrir borgarstjórn Reykjavíkur að kaupa sér rétt á fegurðartitli konu, nafni hennar og framkomu. Samtök, sem berjast fyrir því að konur séu metnar af innri verðleikum en ekki ytra útliti, berjast vitanlega um leið gegn viðhorfum sem fegurðarsamkeppnir viðhalda. Sé þörf breyttra viðhorfa í garð kvenna til þess að jöfnuður náið á milli kynjanna þá er það ekki síst á því viðhorfi að konur eigi að vera til augnayndis fremur en til að mynda til átaka í pólitík. Fegurðarsamkeppnir hafa af þessum augljósu sökum verið bitbein kvenfrelsisbaráttu frá upphafi. Við því er lítið hægt að gera þótt einkaaðilar stefni ungum stúlkum upp á svíð til að vega þær, meta og dæma. En þegar opinber aðili leggur blessun

Skipt um umræðuefni

Ólikt því sem gefið hefur verið í skyn, t.d. í Dagfarð DV á mánuðaginn þ. 20. þ.m. var varla nokkuð rætt um persónu núverandi Miss World á borgarstjórnarfundinum þ. 16. janúar. Þau fáu orð, sem þar félur um Hólfríði Karlsdóttur, voru öll á þann veg að hún væri falleg stúlka með hrifandi framkomu. Sjálf sagðist ég ekki efast um að hún væri jafnnydisleg og hún er falleg. Alveg án efa yrði hún fyrrmyndar starfsmaður Reykjavíkurborgar eða annarra aðila ÁTAKS væri hún ráðin til einhverra þeirra. Hér er bara alls ekki um að ræða ráðningu starfsmanns á þeim forsendum sem almennt gilda um starfsmannaráðningar.

Andstæðingar kvenfrelsi hafa verið furðu shaldssamir í aðferðum við að verja sinn málstað alla tíð. Fæstar hafa aðferðir þeirra verið mállefnaðar. Ein sú vinsælasta hefur verið, og er enn, sú að skipta einfaldlega um umræðuefni. Tali til að mynda kvenfrelskonur um fegurðarsamkeppnir tala þeir um fegurð. Hefji kvenfrelskonur mál sá þeim viðhorfum samfélagsins, sem birtast í fegurðarsamkeppnum, tala þeir um viðhorf málshefjanda til eigin útlits. Felli

það birðir auglýsingu, skal sjá til þess, að auglýsingin sé ekki öðru kyninu til minnkunar, lítilsviðingar eða stríði gegn jafnri stöðu og jafnrétti kynjanna á nokkurn hátt.“ Að mati Kvennaframboðsins er notkun fegurðardrottningar í auglýsingaskyni brot á þessum lögum. Aðrir kunna að

sína yfir slíkt með því að kaupa sér afnotaréttinn af sigurvegara úr slíkri keppni er full ástæða til að mótmæla því.

Afstaða Kvennaframboðsins til umrædds samnings grundvallast á þessu. Þetta er pólitík afstaða tekin rétt eins og Kvennaframboðið tekur afstöðu til annarra mála

Kjallarinn

DV
27. júní 1986
MAGDALENA SCHRAM
VARABORGARFULLTRÚI
KVENNAFRAMBOÐSINS

kvenfrelskonur dóm á fegurðarsamkeppnir tala þeir um dóma á persónu fegurðardrottninga. Allt eru þetta útúrsnúningar til þess eins gerðir að forðast kjarna málsins.

Gagnrýnin á fegurðarsamkeppnir beinist gegn viðhorfunum sem með þeim er viðhaldið og gegn samfélagi sem kemur fram við konur í samræmi við þau viðhorf. Sú gagnrýni er ekki áfellisdómur á þá eða þær sem þar taka þátt. Ef rökhryggja, sem heldur sliku fram, væri almennt viðhöfð maett með sams konar rökvisi halda því fram að gagnrýni á bónuskerfi væri áfellisdómur yfir þeim konum sem taka þátt í því kerfi með því að vinna og taka laun samkvæmt því!

Í upphafi pessarar greinar sagðist ég vera ósátt við það fréttamat sem birtist í frásögnum fjölmíðla af borgarstjórnarfundum. Með því að skrifa þessa grein í framhaldi af þeim frásögnum tek ég í rauninni minn þátt í því gildismati. Sér grefur gróf þótt grafi! Staðreyndin er sú að við tökum þátt í samfélaginu á þess forsendum, hvort sem okkur líkar þær vel eða illa. Aðrar leiðir eru okkur taepast opnar. Það er jó varla áfellisdómur yfir okkur sem fórum þær.

Magdalena Schram.